

Informatieblad FIU-Nederland

Terugblik Relatiedag Trustkantoren

Op 10 oktober 2013 heeft de FIU-Nederland samen met Holland Quaestor een relatiedag georganiseerd voor de trustkantoren.

De dag stond in het teken van de meldketen, het herkennen en melden van ongebruikelijke transacties in het kader van de Wwft en de rol van de trustkantoren in het bestrijden van witwassen en financiering van terrorisme.

We kunnen terugkijken op een zeer geslaagde dag, die door de aanwezigen bijzonder hoog is gewaardeerd. Met dit informatieblad willen we kort verslag doen van de dag waarbij iedere spreker kort aangeeft wat de highlights van zijn/haar presentatie waren. Daarnaast zullen de vragen beantwoord worden en vindt u de link naar de presentaties.

Hennie Verbeek-Kusters is het hoofd van de FIU-Nederland en was dagvoorzitter op deze Relatiedag Trustkantoren.

Robbert Springorum is het plaatsvervangend hoofd van de FIU-Nederland en gaf een introductie over de FIU-Nederland. De FIU-Nederland is het meldpunt waar (voorgenomen) ongebruikelijke transacties moeten worden gemeld zoals genoemd in de Wwft. De FIU-Nederland is een onafhankelijk staatsorgaan. Het is belangrijk dat de (transactie)informatie die meldplichtige instellingen, waaronder de trustkantoren, verschaffen niet direct naar de opsporing gaat. Pas als het belang voor het voorkomen en opsporen van misdrijven is geduid, wordt een ongebruikelijke transactie door het hoofd van de FIU-Nederland verdacht verklaard en ter beschikking gesteld aan de opsporingsautoriteiten. Er zijn diverse manieren om tot een verdachte transactie te komen. Een transactie kan verdacht worden verklaard naar aanleiding van matches, eigen onderzoek van de FIU-Nederland, een LOvJ-verzoek of een verzoek van een buitenlandse FIU. Een ongebruikelijke transactie moet onverwijld gemeld worden bij de FIU-Nederland. Nadat een melding normconform en te goeder trouw is gedaan, ontvangt de melder op basis van de Wwft een strafrechtelijke vrijwaring en kan niet aansprakelijk gesteld worden voor enige schade die een derde dientengevolge lijdt.

Als de melding niet compleet is, kunt u een vraag op basis van artikel 16 Wwft verwachten. Als de FIU-Nederland

aanvullende informatie nodig heeft, kunt u een vraag op basis van artikel 17 Wwft verwachten.

De FIU-Nederland is lid van de Egmont Group, een internationaal samenwerkingsverband waarin 141 meldpunten samen komen en waartussen informatie kan worden uitgewisseld.

Andre Nagelmaker is van Holland Quaestor en hoopt tijdens de relatiedag vooral de vrees om te melden en het denken dat er niets te melden valt, weg te nemen.

De algemene indicatoren met betrekking tot witwassen en het financieren van terrorisme zijn voor de trustbranche niet altijd even duidelijk. Daarom moet de sector zijn eigen verantwoordelijkheid nemen en eigen indicatoren gaan ontwikkelen. Hij hoopt dat we na vandaag voldoende bewustzijn hebben gekweekt.

Over het algemeen is er te weinig bewustzijn over wanneer er gemeld kan/ moet worden. Het beste uitgangspunt hiervoor is het totale activiteitspectrum van de cliënt vennootschap en haar relaties en de samenhang tussen deze activiteiten. Hierbij blijkt het risicobesef en de risicowaardering een issue. De ervaringen die trustkantoren hebben, kan ze tegenhouden bij de beoordeling of iets ongebruikelijk is en dus bij het melden. Eigenlijk moet een trustkantoor daarom handelen alsof ze de ervaring niet hebben. Op die manier bekijk je een bepaalde transactie meer vanuit het perspectief van een externe partij c.q. toezichhouder.

Er zou ook te weinig aandacht kunnen zijn voor een bepaalde transactie in verband met bijvoorbeeld de werkdruk van een kantoor. Dit valt echter te sturen. Er moet ruimte zijn om een stap terug te doen en de zaak rustig te beoordelen. Er moet tijd worden gemaakt voor monitoring door het MT en worden gezorgd dat de actieve kennis van de doelvennootschap voldoende is.

Door alsnog een transactie te melden bij FIU-Nederland in het geval van voortschrijdend inzicht, pleit dit je vrij voor het verleden en krijg je, indien normconform en te goeder trouw gemeld, alsnog een vrijwaring.

De heer Nagelmaker stelt voor om een werkgroep in te stellen waar heldere en sectoreigen meldingsindicatoren worden geformuleerd en deze werkgroep te integreren in het PE programma van Holland Quaestor.

Saskia Dirkzwager is de dossierhouder trustwetgeving van het Ministerie van Financiën. Zij heeft tijdens de bijeenkomst ingezoomd op de nieuwe ontwerp regeling integrale bedrijfsvoering: RibWtt 2013. De concept regeling is ter consultatie op het internet geplaatst en het Ministerie van Financiën moedigt de belanghebbenden ook vooral aan om hierop te reageren. Ten aanzien van het begrip zakelijke relatie en de 'ken uw cliënten' procedure is in de ontwerp regeling meer aansluiting gezocht bij de Wwft. Bijvoorbeeld dat zowel de cliënt als de UBO moet worden onderzocht. Daarnaast wordt er in de ontwerp regeling een duidelijk onderscheid gemaakt tussen de uitoefening van de compliancefunctie en de auditfunctie. De compliancefunctie richt zich op naleving van wettelijke verplichtingen en de eigen interne procedures. Daarnaast is de auditfunctie ook gericht op de compliancefunctie en in dat verband is er sprake van controle op

controle. Naar gelang de compliancefunctie meer op afstand staat van de uitvoering van de commerciële praktijk, zal de auditfunctie minder intensief kunnen zijn. Andersom geldt uiteraard hetzelfde. Op deze wijze beoogt de RibWtt een duidelijke scheiding tussen de uitvoerende en controlerende functies bij trustkantoren te borgen. Op de vraag wanneer de RibWtt in werking gaat treden, kan nog geen antwoord worden gegeven. Het vermoeden is dat dit in het voorjaar gaat gebeuren, maar dit kan nog niet met zekerheid worden gezegd. Wel is er een voornemen om de sector een redelijke overgangstermijn te gunnen waarin zij zich kunnen aanpassen aan de nieuwe regels.

Arthur Sonnevile is van DNB en hij heeft middels casuïstiek de praktijk in beeld gebracht.

Hoewel het aantal meldingen de afgelopen jaren licht is toegenomen, is DNB van mening dat de trustsector nog onvoldoende (voorgenomen) ongebruikelijke transacties meldt bij de FIU-Nederland. Thematisch onderzoek van DNB zorgt voor een flink aantal extra meldingen. Zo heeft het thematisch onderzoek van DNB dit jaar naar doorstroomvennootschappen geleid tot in ieder geval 20 extra meldingen.

Uit de geschetste praktijksituaties blijkt dat het raadzaam is om de gehele structuur middels een tekening in kaart te brengen, inclusief de geld-/goederen-/dienstenstromen en de betrokken partijen. Hierbij dient kritisch te worden gekeken naar de integriteit van de (opzet van de) structuur en de gewenste dienstverlening. Zie ook de 'DNB Leidraad Wwft en SW' van oktober 2013 op de website van DNB.

DNB adviseert de aanwezigen casuïstiek ook vooral binnen de gehele organisatie te bespreken. Niet alleen om ervan te leren, maar ook zo om het 'moreel kompas' van de organisatie te ontwikkelen.

Sonja Corstanje is relatiebeheerder voor de trustkantoren bij de FIU-Nederland en zij heeft uiteengezet wat er gebeurt nadat een melding is gedaan bij de FIU-Nederland.

Naast meldingen gedaan op basis van de objectieve indicator zijn de meldingen op basis van de subjectieve indicator met name interessant, omdat daarbij een beroep wordt gedaan op uw deskundigheid. Voor het onderzoek van de FIU-Nederland is het van groot belang dat u bij het doen van een melding op basis van de subjectieve indicator uw overwegingen meegeeft, uw motivering als professional is essentieel. Het doen van een melding betekent niet dat u afscheid moet nemen van een cliënt of dat u de transactie niet door mag laten gaan.

Fokko Jan Hoevers is onderzoeker bij de FIU-Nederland en heeft verteld over de informatie-uitwisseling met buitenlandse FIU's. De FIU-Nederland maakt deel uit van het netwerk van ruim 140 FIU's in de wereld welke met elkaar onder strikte voorwaarden informatie met elkaar kunnen uitwisselen.

Er bestaan verschillende vormen van FIU's (administratie, politieel, justitieel en hybride); daardoor varieert de informatie die per FIU ingewonnen kan worden.

Gelet op het internationale karakter van de meldingen van de trustkantoren biedt dit veel onderzoeksmogelijkheden met het

buitenland. In het recente verleden heeft een melding van een trustkantoor in Nederland al geleid tot de start van een strafrechtelijk onderzoek ter zake witwassen in het buitenland.

Ton Konings is werkzaam bij de FIOD en vertelt wat er met de transactie-informatie gebeurt nadat deze is verstrekt aan de opsporing, bijvoorbeeld aan de FIOD.

De FIOD doet veel meer dan alleen fiscale opsporing, dus ook witwasonderzoeken en onderzoeken naar niet melden. Tijdens de relatiedag zijn zaken gepresenteerd waarin trustkantoren zelf als verdachte werden aangemerkt. Meestal worden trustkantoren in deze zaken aangemerkt als medepleger van het delict witwassen. Er zit een dunne lijn tussen het niet melden van een ongebruikelijke transactie of het eventueel als verdachte betrokken zijn bij een witwasdelict. Dit komt doordat er bij witwasdelicten een opzetvariant en een schuldvariant bestaat en dat “voorwaardelijk” opzet voldoende is voor strafbaarheid.

Zowel het witwassen als het niet melden zijn misdrijven en kunnen van invloed zijn op de vergunning van een trustkantoor.

Per 1 januari 2003 is besloten dat de Belastingdienst, de Douane en de KMar ook meldingen kunnen doen bij FIU-Nederland. Dit wordt aangeduid als meldrecht. De medewerkers van de Belastingdienst, de Douane en de KMar zijn voor het doen van deze meldingen aan de FIU ontheven van hun geheimhoudingsplicht.

Dop Kruimel is Officier van Justitie van het Functioneel Parket. Tijdens de bijeenkomst heeft ze vooral stilgestaan bij de gevolgen van het niet doen van een melding, een misdrijf op basis van de Wet economische delicten.

De handhaving van de Wwft vindt plaats door het toezicht, maar in bepaalde gevallen ook door strafrecht. Trustkantoren en melders in het algemeen hebben een poortwachterfunctie. Als er sprake is van transacties waarbij u aanleiding heeft te veronderstellen dat ze verband kunnen houden met witwassen of terrorismefinanciering, moet u een melding doen. U als poortwachter heeft de informatie en de professionele ervaring om het ongebruikelijke van een transactie te herkennen en te onderkennen. De aanpak van het niet-melden doen we omdat dat preventief werkt en omdat het niet aanpakken scheefgroei in de hand werkt. Goede melders lopen schade op ten opzichte van niet-melders, dat is concurrentievervalsing. Tot de meest recente acties met betrekking tot het niet-melden is besloten in de Commissie Meldplicht waarin alle ketenpartners van de Wwft vertegenwoordigd zijn.

Het meldingsmoment hoeft niet per se het moment van de transactie te zijn. Deze kan ook op een ander (later) moment ongebruikelijk blijken te zijn. Dat is het moment om te melden. Het melden is zeker niet voor niets. Alle ongebruikelijke transacties, anders dan de meldingen van wisselkantoren, worden door de FIU-Nederland bekeken. Daarbij wordt op alle verdachte transacties die hieruit voortvloeien actie ondernomen.

Questions & Answers

- * **FIU-Nederland geeft aan dat het doen van een melding niet betekent dat een transactie niet uitgevoerd mag worden. Hoe denkt DNB hierover in het kader van integere bedrijfsvoering?**
DNB geeft aan dat dit heel situationeel is. Als een transactie meldenswaardig is, zult u in elk geval twee keer moeten nadenken of u de transactie wel wilt uitvoeren. Let wel, dit geldt voor het geval wanneer er gemeld wordt op basis van een subjectieve indicator. DNB raadt het wel af. FIU licht haar opmerking ook verder toe; we willen vooral meegeven dat er geen causaal verband is tussen het doen van de melding en het weigeren van de transactie. Er zijn situaties te bedenken waar de transactie gewoon plaats kan vinden, door bijvoorbeeld ruggespraak met de toezichthouder of FIU-Nederland. Het is een aparte afweging die moet worden gemaakt. Per definitie ligt het aan de onderliggende reden waarom een transactie als ongebruikelijk wordt bestempeld.
- * **Is er een mogelijkheid tot ruggespraak met de FIU-Nederland als er zaken zijn waarvan kantoren naar aanleiding van vandaag denken dat ze misschien ongebruikelijk zijn?**
FIU-Nederland geeft aan dat zij graag met u meedenken. Zij doet echter geen uitspraak over of er wel of niet gemeld moet worden, dit blijft uw afweging. U kunt contact opnemen met FIU-Nederland via mail, telefoon of de website.
- * **Vandaag is er awareness gekweekt, maar wat als ik daardoor iets uit het verleden wil melden? Is dit nog tijdig?**
Het moment waarop wordt geconstateerd dat een transactie ongebruikelijk is, is van belang voor het tijdig melden. Mocht dat moment vandaag zijn, dan is dat nog steeds tijdig indien u de melding onverwijld bij FIU-Nederland doet. Er wordt nogmaals benadrukt dat het essentieel is dat u uw besluit tot niet-melden vastlegt. Als iets na onderzoek niet ongebruikelijk blijkt of als er geen aanleiding is om te veronderstellen dat het verband zou kunnen houden met witwassen of terrorismefinanciering dan hoeft u niet te melden. Belangrijk is om in dat geval de reden vast te leggen in uw dossier.
- * **Hoe kan een voorgenomen transactie worden omschreven?**
Er moet een intentie zijn geweest om iets te doen waarvan u hebt besloten er niet aan mee te werken. Als u een klant afwijst, dan betekent dat bijna automatisch dat er melding van de beoogde transactie moet worden gedaan. Indien de klant de opdracht intrekt kan er ook sprake zijn van een voorgenomen transactie.

U kunt de presentaties [hier](http://datawvh.nl/fiu/terugblik2013/) terugvinden (inlogcode: FIUTRUST2013).
<http://datawvh.nl/fiu/terugblik2013/>